

Suunnittelu- ja omavalvontaohjeita kauneushoitolan, tatuointi- ja lävistysliikkeen, solariumin perustamiseen ja toimintaan

Oulun seudun ympäristötoimi
Versio 2. Laadittu 4.5.2021
Versio 3. laadittu 13.4.2026
Hyväksytty 4.5.2021/ Outi Tammilehto

Sisällys

1	Johdanto.....	3
2	Toiminnasta ja tiloista tehtävät luvat ja ilmoitukset.....	3
2.1	Rakentamislupa.....	3
2.2	Terveysturvallisuuslain mukainen ilmoitus.....	3
3	Tilojen suunnittelu	4
4	Kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien tilat.....	6
5	Toimintaa on harjoitettava hygieenisesti.....	6
5.1	Tilojen on oltavat siistit ja hyvässä järjestyksessä	6
5.2	Työvälineet tulee puhdistaa ja huoltaa jokaisen asiakkaan jälkeen	7
5.3	Toimenpiteen aikana tulee noudattaa hyviä hygieenisiä työtapoja.....	8
6	Toimintatyyppikohtaiset huomiot.....	8
6.1	Ihoa rikkovat toimenpiteet (esim. tatuointi, lävistys, microblading, kuppaus).....	8
6.2	Solarium.....	9
7	Jätehuolto	9
8	Lainsäädäntö ja ohjeet	10
9	Yhteystiedot	10

1 Johdanto

Tämä ohje on tarkoitettu kauneushoitoloiden, tatuointi- ja lävistysliikkeiden, kuppaus- ja solariuminpalveluja tarjoavien huoneistojen ja muiden vastaavien tilojen ja toiminnan suunnitteluun. Ohje soveltuu sekä uusien tilojen suunnitteluun että jo olemassa olevien huoneistojen muutoksiin. Ohjetta voivat käyttää toiminnanharjoittajat ja tilojen suunnittelijat. Ohjetta voidaan käyttää soveltuvin osin myös kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien toiminnan suunnitteluun.

Ohjetta voi soveltaa myös parturi-kampaamoiden tilojen suunnitteluun, vaikka ne eivät kuulu terveydensuojelulain mukaisiin valvontakohteisiin.

2 Toiminnasta ja tiloista tehtävät luvat ja ilmoitukset

2.1 Rakentamislupa

Heti suunnittelun alkuvaiheessa kiinteistönomistajan tai toiminnanharjoittajan tulee selvittää kunnan rakennusvalvonnasta tarvittavat luvat ja vaatimukset.

Toiminnanharjoittaja tai suunnittelija voi suunnitteluvaiheessa olla yhteydessä Oulun seudun ympäristötoimeen suunnitelmien arvioimiseksi.

2.2 Terveydensuojelulain mukainen ilmoitus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä **terveydensuojelulain 13 § mukainen ilmoitus toiminnastaan** Oulun seudun ympäristötoimeen viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Kirjalliseen ilmoitukseen tulee liittää ajantasainen pohjapiirustus ja kalustesuunnitelma. Ilmoituksen voi tehdä Oulun seudun ympäristötoimelle

- sähköisesti ympäristöterveydenhuollon ilmoituspalvelussa ilpassa (ilppa.fi) tai
- [ilmoituslomakkeella](#), joka löytyy ympäristöterveydenhuollon kotisivuilta.

Toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen käsittelystä. Ilmoituksen käsittelystä peritään [Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen johtokunnan hyväksymän taksan mukainen maksu](#). Tilat ja toiminta tarkastetaan toiminnan aloittamisen jälkeen. Tämän jälkeen toimintaan tehdään tarkastuksia säännöllisesti.

Ilmoitusvelvollisuus koskee toiminnanharjoittajaa. Kauneushoitoloista, tatuointipaikoista ja muista vastaavista toiminnoista tehdään vain yksi ilmoitus siitä riippumatta, kuinka monta

toiminnanharjoittajaa tilassa toimii. Ilmoituksessa tulee mainita muiden tiloissa toimivien toiminnanharjoittajien nimet ja Y-tunnukset. Myös kotona toimivista ja kiertävistä kauneushoitoloista ja tatuointipalveluista tulee tehdä terveydensuojelulain mukainen ilmoitus Oulun seudun ympäristötoimeen. Kiertävässä toiminnassa ilmoitus tehdään sen kunnan valvontayksikköön, missä toiminta aloitetaan tai missä välinehuoltotila sijaitsee.

Parturi-kampaamotoiminnan yhteydessä tarjottavista kauneushoitopalveluista on hyvä olla yhteydessä Oulun seudun ympäristötoimeen ilmoitusvelvollisten toimintojen selvittämiseksi. Ihoarikkovista palveluista tulee aina tehdä terveydensuojelulain 13 § mukainen ilmoitus. Ilmoitus tulee tehdä, vaikka toiminta olisi pienimuotoista.

3 Tilojen suunnittelu

Tilat on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava, varustettava ja pidettävä kunnossa niin, että siellä käyville asiakkaille ei aiheudu terveyshaittaa. Toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa myöskään viereisiin huoneistoihin. Suunnittelussa on huomioitava seuraavat asiat.

Tilaa on oltava riittävästi toiminnan laajuus huomioiden.

- Työskentelytilaa tulee olla riittävästi, vähintään 7 m² asiakaspaikkaa kohden. Solariumlaitetta kohden tulee varata tilaa 4 m².
- Asiakkaille tulee olla säilytysmahdollisuus ulkovaatteille sekä tarvittaessa odotustila.
- Henkilökunnalle tulee varata tilaa vaatteiden ja muiden henkilökohtaisten tavaroiden säilyttämistä varten.

Välineille ja tarvikkeille on varattava riittävästi huolto- ja säilytystilaa.

- Työskentelyä sekä välineiden huoltoa ja puhdistusta varten tulee olla työtasoja.
- Puhtaille välineille on varattava riittävästi hygieenistä säilytystilaa. Likaiset välineet tulee säilyttää erillään puhtaista.
- Välineet ja tarvikkeet tulee säilyttää esimerkiksi kaapeissa ja laatikoissa, joissa ne ovat suojattuna pölyltä ja lialta. Avohyllyjä ei suositella.

Työpisteen läheisyydessä tulee olla käsienpesupiste.

- Käsienpesupisteelle tulee olla esteetön pääsy työn aikana.
- Käsienpesupisteellä tulee olla nestemäistä saippuaa, kertakäyttöisiä käsipyyhkeitä ja tarvittaessa käsidesiä. Vesipisteen läheisyydessä tulee olla roska-astia.
- Wc:n käsienpesupistettä ei saa käyttää ennen hoitotoimenpidettä tapahtuvaan tai hoitotoimenpiteen aikana tapahtuvaan käsienpesuun.

Työvälineiden pesua varten tulee olla vesipiste.

- Käsienpesupisteen lisäksi välineiden pesua ja huoltoa varten tulee olla erillinen vesipiste.

- Pesualtaan vieressä on oltava laskutilaa.
- Pienimuotoisessa toiminnassa voidaan sallia välineiden puhdistus ja huolto esimerkiksi käsiinpesupisteessä. Allas, vesipiste ja sen ympäristö tulee puhdistaa toimintojen välillä.
- Työvälineitä ei saa pestä ja huoltaa wc:ssä.

Tiloissa tulee olla wc.

- Wc-tilassa tulee olla käsiinpesupiste, jossa on nestesaippuaa, kertakäyttöisiä käsipyyhkeitä ja roska-astia.
- Wc-tila voi olla yhteinen asiakkaille ja henkilökunnalle.

Tiloissa tulee olla siivousvälineiden säilytys- ja huoltotila.

- Siivousvälineille tulee olla erillinen säilytystila. Siivousvälineitä ei tule säilyttää wc-tiloissa.
- Jos toimipaikassa ei ole tilaa huoltaa ja pestä siivousvälineitä, voi ne pestä ja huoltaa kotona erillään kodin muusta pyykistä.
- Likaiset siivousvälineet tulee säilyttää erillään puhtaista siivousvälineistä.
- Siivousvälineiden on oltava puhtaita. Siivouspyyhkeet ja muut vastaavat välineet on pestävä käytön jälkeen pesukoneessa vähintään + 60 °C:ssa.

Pyykinpesua (mm. asiakaspyyhkeet) varten tulee olla pyykinpesukone.

- Jos toiminta on laajaa, suositellaan erillistä tilaa pyykinpesua-varten.
- Kuivaus tulee tapahtua ensisijaisesti koneellisesti esim. kuivausrummussa tai kuivauskaapissa.
- Pienessä toiminnassa pyykkihuolto voi tapahtua kotona.
- Puhtaille pyykeille tulee olla oma säilytystila.
- Likaiset pyykkiä tulee säilyttää erillään puhtaista pyykeistä.

Ilmanvaihdon on oltava riittävä.

- Ilmanvaihdon tulee olla riittävä ja tulee toteutua siten, että tiloissa on terveellinen, turvallinen ja viihtyisä sisäilma. Ilmanvaihdon riittävydestä voi kysyä tarkemmin rakennusvalvonnasta.
- Ilmanvaihdon suunnittelussa tulee huomioida toiminnan laatu, asiakasmäärät ja kemikaalien aiheuttamat päästöt.
- Tarvittaessa työpisteellä tulee lisäksi olla kohdepoisto. Esimerkiksi akryylilyksien laittopisteessä tulee olla kohdepoisto tai kynsipöytä imurilla.
- Uloskäynnin yhteydessä tulee olla tuulikaappi, ilmaverho tai muu tekninen ratkaisu vetohaittojen ehkäisemiseksi.

Valaistuksen tulee olla riittävä, vähintään 300–500 luksia.

- Työskentelypisteessä tulee olla tarvittaessa kohdevalaistus.

Seinien, lattian, kalusteiden ja pintojen tulee olla helposti puhtaana pidettäviä, kestäviä ja hyväkuntoisia.

- Pintamateriaalit tulee valita niin, että ne soveltuvat käyttötarkoitukseen. Tarvittaessa niiden tulee kestää vesipesua.
- Pintojen tulee olla ehjät (esim. maalipinta ei saa hilseillä).

4 Kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien tilat

Kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien tulee lisäksi ottaa huomioon toiminnan ja tilojen suunnittelussa seuraavat asiat:

- Toiminnan sijoittamiselle asuinhuoneistojen yhteyteen on tarvittaessa hankittava taloyhtiön lupa (esimerkiksi kerrostalo).
- Toimintaa varten tulee varata oma työtila. Toiminta ja välinehuolto tulee erottaa kodin muusta toiminnasta ajallisesti.
- Välinehuolto ja käsienpesu ei saa tapahtua kodin wc:ssä tai kylpyhuoneessa. Välinehuolto ja käsienpesu voi tapahtua esimerkiksi keittiössä tai kodinhoitohuoneessa, jossa ei ole wc-istuinta.
- Kiertävässä toiminnassa tulee huomioida käsihygieniat.
- Puhtaiden ja likaisten välineiden hygieeninen säilytys ja kuljetus tulee huomioida.

5 Toimintaa on harjoitettava hygieenisesti

5.1 Tilojen on oltavat siistit ja hyvässä järjestyksessä

- Jotta työskentelypinnat on helppo pitää puhtaana, ei niillä pidä säilyttää ylimääräistä tavaraa.
- Hoitotilojen pinnat (esim. pöydät, kohdevalaisimet) puhdistetaan mekaanisesti esimerkiksi pyyhkimällä puhtaimmista pinnoista likaisimpiin päin.
- Kuiva tai nihkeä pyyhintä poistaa pinnoilta pölyä ja siihen sitoutuneita mikrobeja. Yleensä tavalliset puhdistusaineet riittävät.
- Pinnat, jotka voivat olla kosketuksissa rikottuun ihoon, käsitellään lisäksi desinfiointiaineella. Myös veren ja eritteiden kanssa kosketuksiin joutuneet pinnat desinfioidaan.
- Jos hoitotoimenpiteen aikana ihoa rikotaan, on erityisen tärkeää, että pinnat puhdistetaan huolellisesti jokaisen asiakkaan jälkeen.

5.2 Työvälineet tulee puhdistaa ja huoltaa jokaisen asiakkaan jälkeen

Mekaaninen puhdistus

- Työvälineet tulee puhdistaa mekaanisesti joko käsin tai koneellisesti ennen kuin lika ehtii kuivua. Uurteet ja kolot tulee puhdistaa huolellisesti.
- Ilman mekaanista puhdistusta desinfiointi ja sterilointi eivät välttämättä onnistu, sillä mikrobit voivat säilyä elinkykyisenä lian ja biofilmien alla.
- Mekaanisen pesun jälkeen välineiden kunto ja puhtaus tulee tarkastaa huolellisesti. Huonokuntoiset välineet tulee poistaa käytöstä.

Desinfiointi

- Ihon kanssa kosketuksissa olevat välineet tulee mekaanisen puhdistuksen jälkeen desinfioida.
- Desinfioinnilla vähennetään mikrobien määrää, mutta ei tuhota niiden itiöitä.
- Desinfiointi voi tapahtua desinfiointiaineella. Desinfiointiainetta on käytettävä valmistajan käyttöohjeen mukaisesti.
- Desinfiointi voi tapahtua myös keittämällä kuumassa vedessä vähintään viiden minuutin ajan. Veden on kiehuttava koko ajan.

Sterilointi

- Välineiden, jotka läpäisevät ihoa tarkoituksellisesti tai voivat vahingossa rikkoa ihoa, tai ovat kosketuksissa rikkoutuneen ihon tai limakalvon kanssa, on oltava steriilejä.
- Välineiden sterilointiin on useita eri menetelmiä, esim. höyrysterilointi ja kuumailmasterilointi.
- Sterilointilaitetta tulee käyttää valmistajan ohjeiden mukaisesti ja se pitää huoltaa säännöllisesti.
- Steriloinnin tehokkuutta tulee seurata säännöllisesti indikaattoreilla. Indikaattorilla varmistetaan, että sterilointi toimii. Sterilointilaitteen valmistaja suosittelee laitteelle soveltuvia indikaattoreita.
- Steriloitavat välineet tulee pakata yksitellen sterilointipusseihin tai -pakkauksiin ennen steriloinnin aloittamista.
- Steriilit välineet tulee säilyttää sterilointipusseissa tai -pakkauksissa omissa varastoissaan tai kaapeissaan ovet suljettuna. Välinettä ei siis esimerkiksi poisteta steriilistä pussista steriloinnin jälkeen tavanomaiseen astiaan tai säilytyspussiin, koska se kontaminoituu ilmassa olevilla epäpuhtauksilla eikä ole enää steriili.

Muuta huomioitavaa välinehuollosta:

- Puhtaat työvälineet tulee säilyttää siten, että ne ovat suojassa pölyltä ja likaantumiselta. Niitä tulee käsitellä vain puhtain desinfioiduin käsin.
- Kasvo- ja jalkahoitoja varten on oltava omat työvälineet ja ne tulee puhdistaa, desinfioida ja säilyttää erillään toisistaan.

5.3 Toimenpiteen aikana tulee noudattaa hyviä hygieenisiiä työtapoja

- Ennen työn aloittamista korut pitää poistaa käsistä ja kädet tulee pestä huolellisesti saippualla, kuivata huolellisesti ja lopuksi käyttää desinfiointiainetta.
- Ihon tai limakalvon läpäisevissä toimenpiteissä on käytettävä puhtaita kertakäyttöisiä suojakäsineitä. Käsineet tulee vaihtaa aina likaiseen pintaan koskettamisen jälkeen. Kädet tulee pestä myös ennen käsineiden pukemista ja niiden riisumisen jälkeen.
- Asiakkaan iho on desinfioitava ennen ihoa rikkovaa toimenpidettä tarkoitukseen soveltuvalla desinfiointiaineella.
- Jokaisella toimenpidekerralla on käytössä oltava hygieenisesti säilytetyt hoitotuotteet ja toimenpidevälineet.
- Työasun pitää olla puhdas ja sen materiaalin likaa hylkivä ja helposti pestävä.
- Jalkahoitovedet tulee kaataa erilliseen kaatoaltaaseen, siivouskomeron kaatoaltaaseen tai wc-istuimeen.

6 Toimintatyyppikohtaiset huomiot

Aiemmissa kohdissa esitettyjen vaatimusten lisäksi eräissä toimintatyypeissä tulee huomioida seuraavat asiat.

6.1 Ihoa rikkovat toimenpiteet (esim. tatuointi, lävistys, microblading, kuppaus)

- Ennen toimenpidettä asiakkaalle on annettava riittävät tiedot toimintaan liittyvistä mahdollisista turvallisuusriskeistä.
- Lisäksi tulee huomioida asiakkaan mahdolliset yliherkkyydet toimenpiteessä käytettäville aineille ja muut mahdolliset toimenpiteeseen vaikuttavat asiakkaan sairaudet. Asiakkaalle on annettava täytettäväksi asiakastietolomake esimerkiksi ennen käsittelyä.
- Ihoa rikkovassa toimenpiteessä asiakkaalle on annettava riittävät jälkihoito-ohjeet. Ihoa rikkovissa toimenpiteissä on varmistettava, että asiakas ymmärtää jälkihoidon tärkeyden ja mahdollisen tulehdusriskin.
- Tatuointi-, lävistys- ja muita kehonmuokkauspalveluita tarjoavien toiminnanharjoittajien tulee laatia turvallisuusasiakirja. Lisätietoa löytyy Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) sivulta.
- Kuppauksessa asiakkaille tulee olla pukeutumis- ja suihkutilat.

6.2 Solarium

- Solariumlaitteen pinnat, jotka joutuvat kosketuksiin ihon kanssa, on puhdistettava jokaisen käyttökerran jälkeen.
- Toiminnanharjoittaja (solariumyrittäjä) vastaa käytön turvallisuudesta ja hänen on nimettävä täysi-ikäinen vastuuhenkilö, joka valvoo, etteivät alle 18-vuotiaat käytä solariumilaitteita.
- Vastuuhenkilön tulee olla läsnä aina, kun solariumlaitetta käytetään. Itsepalvelusolariumit ovat kiellettyjä. Vastuuhenkilön tulee myös tarvittaessa opastaa asiakasta laitteen ja silmiensuojainten turvalliseen käyttöön.
- Solariumlaitteet tulee olla sijoitettu tai niiden käyttö tulee olla järjestetty siten, että asiakas ei voi käyttää solariumlaitetta henkilökunnan sitä huomaamatta.
- Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että solariumlaitteiden välittömässä läheisyydessä ovat laitteen käyttö- ja säteilyturvallisuusohjeet. Säteilyturvakeskuksen juliste "Solariumin ikäraja on 18 vuotta" kattaa säteilyturvallisuuteen liittyvät ohjeet. Suositeltava paperikoko tietojen esittämiselle on A3.
- Solariumlaitteessa tulee olla ajastin, joka lopettaa säteilyn asetetun ajan kuluttua ja ajastimen asetusarvojen tulee olla yhteneviä suositeltujen säteilytysaikojen kanssa.
- Käyttöpaikalla tulee olla ohjeet laitteen ajastimen ja muiden laitteeseen liittyvien toimintojen, esimerkiksi hätäkatkaisimen käytöstä.
- Säteilyturvakeskus (STUK) valvoo solariumlaitteita ja niiden käyttöä säteilylain nojalla. Lisätietoa löytyy Säteilyturvakeskuksen kotisivuilta.

7 Jätehuolto

- Jätteiden lajittelu ja säilytysalueet on suunniteltava alueen jätehuoltomääräysten mukaisesti.
 - [Oulun seudulliset jätehuoltomääräykset](#) (Hailuoto, Kempele, Lumijoki ja Oulu)
 - [Lakeuden EKO:n jätehuoltomääräykset](#) (Liminka, Muhos ja Tyrnävä)
- Jätehuolto on järjestettävä siten, ettei jätteistä aiheudu terveyshaittaa. Toiminnasta syntyneet jätteet tulee säilyttää ennen pois kuljettamista asianmukaisesti niin, ettei niistä pääse syntymään terveys- tai hajuhaittaa.
- Yritystoiminnan särnäisjäte (neulat, terät, muu pistävä ja viiltävä) toimitetaan alueen luvanvaraiseen käsittelypaikkaan, kuten Ruskon jätekeskukseen, tai varmistetaan paikalliselta jätehuoltoyritykseltä särnäisjätteen asianmukainen keräily. Pakkaustavaksi käy joko turva-astia tai muu kova muovinen astia, jonka seinämästä neula ei tule läpi ja joka sulkeutuu hyvin. Merkitse astia selkeästi ja älä täytä astiaa yli. Säilytä astia poissa asiakkaiden oleskelualueilta.
- Haittaeläinten pääsy jäteastioihin on estettävä huolehtimalla siitä, että jäteastiat ovat ehjiä ja ne tyhjenetään niin usein, että jäteastioiden kannet saadaan aina kiinni.

8 Lainsäädäntö ja ohjeet

- Terveydensuojelulaki (763/1994)
- Terveydensuojeluasetus (1280/1994)
- Säteilylaki (859/2018)
- Valviran terveydensuojelun valvontaohjeisto 15.12.2014. TO 7.1: Kauneushoitoloiden, tatuointiliikkeiden ja vastaavien tilojen hygieniavaatimukset
- Säteilyturvakeskuksen (STUK) ohje ST 9.1 / 1.7.2013: Solariumlaitteiden säteilyturvallisuusvaatimukset ja valvonta
- [Asumisterveys \(Lupa- ja valvontavirasto lvv.fi\)](#)
- [Rakennusten vesilaitteistot \(lvv.fi\)](#)
- [Radon työpaikoilla \(stuk.fi\)](#)

9 Yhteystiedot

Oulun seudun ympäristötoimi

www.ouka.fi/terveelliset-tilat

Ympäristöterveydenhuollon neuvonta: arkisin klo 9–15, puh. 044 703 6700

Sähköposti: ymparisto(at)ouka.fi

Postiosoite: PL 34, 90015 Oulun kaupunki

Käyntiosoite: Solistinkatu 2, 90140 Oulu

Toimialueena Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu ja Tyrnävä

